

Nr 319.

Av herr **Johnsson** i Skoglösa m. fl., om skyldighet för innehavare av järnväg, som delar fastighets ägor, att hålla anordningar för övergång av järnvägen.

Utvecklingen på jordbrukets område har under senare tid karakteriserats av rationaliseringssträvanden. I den mån den enskildes ekonomi tillåter, mekaniseras driften i stor utsträckning. Gamla föråldrade redskap slås ut och ersätts av moderna jordbruksmaskiner. En hel del av dessa maskiner är avsevärt större och bredare än tidigare nyttjade hjälpmedel. Som exempel kunna nämnas skördetröskor och radsåningsmaskiner. På sådana jordbruksfastigheter vars ägor genomskäras av järnväg uppstå ofta olägenheter därigenom, att dessa breda maskiner till följd av otillfredsställande anordningar icke kunna föras över järnvägen. De grindhål och övergångar, som finnas inrättade av järnvägens innehavare, äro i allmänhet icke tillräckligt breda för de nya maskinerna. Då vederbörande markägare sökt få till stånd en ändring har det visat sig att statens järnvägar och innehavarna av de enskilda järnvägarna i allmänhet icke varit villiga att ordna övergångarna och bredda grindhålen utan ersättning. Endast därest markägaren förklarar sig villig att bekosta arbetet för en breddning, kommer en sådan till stånd. Arbetet skall utföras i järnvägens regi. Denna järnvägarnas inställning till förevarande rationaliseringsproblem kan icke anses tillfredsställande och torde icke heller stå i överensstämmelse med gällande rättsgrundsatser.

På den tid, då de flesta järnvägarna byggdes i vårt land, funnos inga lagbestämmelser om skyldighet för innehavare av järnväg att hålla banan inhägnad. Föreskrifter härom ha emellertid, såvitt det gäller statens järnvägar, utfärdats i administrativ ordning. Då det gäller enskilda järnvägar har i allmänhet hägnadsskyldighet ålagts innehavaren i samband med beviljandet av koncession. I andra fall ha järnvägsföretagen vid expropriation eller eljest i samband med förvärv av mark för anläggande av järnväg särskilt åtagit sig eller blivit ålagda att hålla banan inhägnad. Först genom 1945 års lag om stängselskyldighet för järnväg m. m. har innehavare av järnväg blivit i lag förpliktad att hålla stängsel utmed järnväg till skydd för större hemdjur under betesgång. I lagen föreskrives också, att befintligt stängsel icke får borttagas eller lämnas att förfalla. Däremot finnes i lagen ingen uttrycklig föreskrift, som ålägger innehavare av järnväg att hålla övergångar över järnväg jämte grindar å sådana ställen, där järnvägen genomskär brukningsdel. Denna skyldighet har emellertid alltid

ansetts ingå i själva stängselskyldigheten. Ej heller finnas några uttryckliga föreskrifter, som angiva hur övergångarna skola vara beskaffade och vilka anspråk de skola fylla. Det torde emellertid få anses ligga i sakens natur att, där stängselskyldighet och skyldighet att hålla övergång och grind föreligger, denna skyldighet innebär att övergången resp. grinden skall vara så beskaffad att den tillgodoser driftens behov. Vid fastställandet av ersättning åt markägare vid byggandet av järnväg torde nämligen ha förutsatts att markägaren alltid skulle beredas möjlighet att på tillfredsställande sätt bruka sina ägor å båda sidor av järnvägen.

Med hänsyn till frågans stora aktualitet och betydelse synes det lämpligt, att det i lag införes bestämmelse av innebörd att stängselskyldighet innefattar skyldighet att hålla övergångar och grindar å sådana ställen, där järnväg genomskär brukningsdel, samt att anordningarna skola vara så beskaffade, att de tillfredsställa den moderna jordbruksdriftens fordringar.

Under återopande av det ovan anförda föreslås,

att riksdagen måtte föranstalta om införande i lag av uttrycklig bestämmelse, att innehavare av järnväg, som delar fastighets ägor, är skyldig hålla ur driftsynpunkt tillfredsställande anordningar för övergång av järnvägen.

Stockholm den 23 januari 1948.

Harald Johnsson

i Skoglösa.

Sven Vigelsbo.

David Boman

i Stafsund.

C. O. Carlsson

i Bakeröd.

K. E. Hansson,

Skediga.

Ivar Johansson

i Mysinge.

Harald Andersson

i Dunker.

Arvid Jonsson

i Skedsbygd.